

TÉMY DIZERTAČNÝCH PRÁC NA AKADEMICKÝ ROK 2025/2026

Študijný program: PEDAGOGIKA

Študijný odbor: UČITEĽSTVO A PEDAGOGICKÉ VEDY

Ďalšie podmienky prijatia uchádzača na štúdium:

Podmienkou prijatia na štúdium je dosiahnutie vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v študijnom odbore **Učiteľstvo a pedagogické vedy (resp. v odbore zameranom na pedagogické vedy podľa sústavy študijných odborov do r. 2019).**

Súčasťou prijímacieho konania je:

- ústna skúška zameraná na overenie poznatkov z oblasti pedagogických vied,
- prezentácia a obhajoba rámcového projektu dizertačnej práce,
- schopnosť komunikácie vo vybranom svetovom jazyku,
- pozitívne sa hodnotí zapojenie uchádzača o štúdium do ŠVOUČ, absolvované študijné pobyty/stáže, publikačná činnosť a iné relevantné aktivity súvisiace s daným študijným programom.

Predpokladaný počet prijatých doktorandov na dennú formu štúdia: 1

Predpokladaný počet prijatých doktorandov na externú formu štúdia: 1

Predpokladaný termín konania prijímacej skúšky: 24. 6. 2025

Názov témy: Používanie metakognitívnych stratégií žiakmi základných škôl v oblasti čítania s porozumením

Use of Metacognitive Strategies by Elementary School Learners in the Reading Comprehension Field

Školiteľ: doc. PaedDr. Nina BODORÍKOVÁ, PhD.

Anotácia: Početné empirické štúdie dokazujú väzbu medzi metakognitívnym myslením žiakov a kľúčovými komponentami učebného procesu, pričom bolo preukázané, že individuálne rozdiely učiacich sa jednotlivcov v oblasti metakognitívneho myslenia priamo aj nepriamo ovplyvňujú jeho kognitívne aktivity.

Dizertačná práca bude zameraná na komplexnú teoretickú analýzu problematiky rozvoja metakognície žiakov v školskom prostredí. Výskum sa bude zameriavať na zisťovanie preferovaných metakognitívnych stratégií žiakmi (benefity a limity vybraných stratégií) na základných školách na Slovensku a vo vybranej krajine EÚ. Cieľom práce bude identifikácia možností implementácie vybraných metakognitívnych stratégií v školskom prostredí, ako aj návrh a experimentálne overenie modelu metakognitívne orientovanej výučby, zameranej na elimináciu školského neúspechu a zlepšenie čitateľského porozumenia žiakov.

Forma štúdia: D/E

Názov témy: Pojmové mapovanie ako nástroj rozvoja a kultivácie kritického myslenia žiakov

Concept Mapping as a Tool for Cultivating Students' Critical Thinking

Školiteľ: doc. PaedDr. Nina BODORÍKOVÁ, PhD.

Anotácia: Dizertačná práca predstavuje návrh metódy, ktorá podporuje samostatné myslenie žiakov, porozumenie pojmov v súvislostiach, spájanie poznatkov do zmysluplných štruktúr, ale aj rozvoj a kultiváciu kritického myslenia žiakov.

V teoretickej časti práce budú analyzované východiská pojmového mapovania, jeho kognitívne a didaktické aspekty, metodologické súvislosti a jeho využitie v edukačnom procese. Dôraz sa kladie na spôsoby, ako môže mapovanie podporiť schopnosť žiakov analyzovať informácie, rozvíjať argumentačné

zručnosti a prehľbovať porozumenie učivu. Výskumná časť práce sa zameriava na aplikáciu pojmového mapovania v rôznych vyučovacích kontextoch a hodnotenie jeho vplyvu na úroveň kritického myslenia žiakov.

Cieľom dizertačnej práce bude preskúmať potenciál pojmového mapovania ako nástroja na rozvoj a kultiváciu kritického myslenia žiakov. V empirickej časti práce autor poukáže na účinnosť pojmového mapovania vo vzťahu ku kognitívnemu rozvoju žiakov. Prínosom dizertačnej práce bude vytvorená a experimentálne overená metodika (efektívne didaktické postupy pre jeho implementáciu do vyučovacieho procesu) práce s pojmovým mapovaním.

Forma štúdia: D/E

Názov témy: Diferenciácia metód vo vzdelávaní dospelých

Differentiation of Teaching Methods in Adult Education

Školiteľ: doc. PaedDr. Nina BODORÍKOVÁ, PhD.

Anotácia: Diferenciácia metód vo vzdelávaní dospelých predstavuje kľúčový aspekt efektívnej edukácie, keďže reflektuje potrebu individualizovaného a adaptívneho prístupu k učeniu. Dizertačná práca sa zameriava na teoretické východiská diferenciácie vzdelávacích metód, analyzuje ich vplyv na efektivitu vyučovania a učenia sa dospelých a identifikuje faktory ovplyvňujúce výber optimálnych metód v rôznych vzdelávacích kontextoch.

Hlavným cieľom práce je identifikovať a kategorizovať efektívne metódy diferenciácie v edukácii dospelých, ktoré podporujú rozvoj individuálneho a kognitívneho potenciálu učiacich sa. Osobitná pozornosť sa venuje ich úlohe pri formovaní kľúčových kompetencií nevyhnutných pre celoživotné vzdelávanie. Výsledkom dizertačnej práce bude návrh a experimentálne overenie efektívneho modelu diferenciácie učebných stratégií, ktorý integruje princípy rozvoja kognitívneho potenciálu a poskytne praktické odporúčania pre lektorov a vzdelávacie inštitúcie. Výsledky môžu prispieť k inovácii vzdelávacích programov a k skvalitneniu andragogickej praxe, čím podporia efektívnosť vzdelávania dospelých v rôznych kontextoch.

Forma štúdia: D/E

Názov témy: Didaktické kompetencie učiteľa pre rozvoj funkčnej gramotnosti a kritického myslenia

Didactic Competences of the Teacher for the Development of Functional Literacy and Critical Thinking

Školiteľ: prof. PaedDr. Jana DUCHOVIČOVÁ, PhD.

Anotácia: Téma vychádza z hlavného cieľa štátneho vzdelávacieho programu rozvíjať u žiakov funkčnú gramotnosť a kritické myslenie, ktorý sa ďalej konkretizuje na predmetové ciele a špecifické ciele prierezových tém. Téma priamo nadväzuje na komponent plánu obnovy, ktorým je vzdelávanie pre 21. storočie. Cieľom komponentu je poskytnúť žiakom vzdelanie, ktoré je prispôbené potrebám súčasnej spoločnosti, zvýšiť gramotnosť žiakov a zručnosti potrebné pre život v globálnej a nízkouhlíkovej digitálnej ekonomike a spoločnosti. Predpokladmi na uskutočnenie zmien vo výučbe sú kvalitne pripravení učitelia schopní zabezpečovať vyššiu kvalitu vzdelávacieho procesu, ktoré sa odrazia v zlepšení výsledkov žiakov, najmä v kľúčových oblastiach ako je gramotnosť, kritické myslenie a digitálne zručnosti. Dizertačná práca sa zameriava na konceptualizáciu didaktickej kompetencie učiteľa pre rozvoj funkčnej gramotnosti a kritického myslenia s možnou konkretizáciou na stupeň, resp. cyklus vzdelávania, identifikáciu úrovne kompetencie učiteľov v oblasti a možnosti rozvíjania tejto didaktickej kompetencie.

Forma štúdia: D/E

Názov témy:	Pedagogické spôsobilosti vysokoškolských učiteľov Pedagogical Skills of University Teachers
Školiteľ:	prof. PaedDr. Jana DUCHOVIČOVÁ, PhD.
Anotácia:	Téma dizertačnej práce vychádza z kontextu požiadaviek ESG (European Standards and Guidelines) na vnútorné systémy kvality vysokých škôl, ktorých komponentom je i kvalita vysokoškolských učiteľov. Požiadavky na kvalitu vysokoškolských učiteľov vychádzajú z <i>Kariérneho rámca pre vyučovanie na vysokých školách (The Career Framework for University Teaching)</i> a konkretizujú sa v kritériách súvisiacich s vyučovaním orientovaným na študenta, kritériách súvisiacich so sebahodnotením práce vysokoškolského učiteľa a kritériách súvisiacich so základným a pokračujúcim vzdelávaním vysokoškolského učiteľa a jeho pôsobením v jednotlivých úrovniach ako je efektívny učiteľ, kolegiálny učiteľ, inštitucionálny líder a vedecký učiteľ. Predmetom dizertačnej práce je analýza modelov pedagogického vzdelávania vysokoškolských učiteľov, konceptualizácia štandardov pedagogických činností vysokoškolských učiteľov, identifikácie kvality pedagogických spôsobilostí vysokoškolských učiteľov a tvorba obsahu pre program systematickej podpory a profesijného vzdelávania vysokoškolských učiteľov v kontexte vysokoškolskej pedagogiky.
Forma štúdia:	D/E
Názov témy:	Profesijný rozvoj vysokoškolských učiteľov Professional Development of University Teachers
Školiteľ:	doc. PaedDr. Lívia FENYVESIOVÁ, PhD.
Anotácia:	Dizertačná práca venuje pozornosť problematike rozvoja profesijných kompetencií vysokoškolských učiteľov. Rozvoj odborných, jazykových, pedagogických, digitálnych zručností a prenositeľných spôsobilostí vysokoškolských učiteľov deklarujú vysokoškolské inštitúcie vo svojich systémoch zabezpečovania kvality vzdelávania. V dizertačnej práci uskutoční autor/autorka analýzu sebareflexie profesijných kompetencií učiteľov, komparáciu vzdelávania učiteľov vysokých škôl v SR a vybranej európskej krajine a vychádzajúc z modelov dobrej praxe v zahraničí navrhne model podpory profesijného rozvoja.
Forma štúdia:	D/E
Názov témy:	Edukácia dospelých v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody Education of Adults in Prison Institutions
Školiteľ:	prof. PaedDr. Ctibor HATÁR, PhD.
Anotácia:	Dizertačná práca kladie dôraz na edukáciu dospelých vo výkone trestu odňatia slobody z perspektívy edukanta a edukátora. Doktorand/ka zistí vzdelávacie možnosti, mieru zapojenia odsúdených, bariéry a plánované edukačné aktivity pre odsúdených dospelých na Slovensku. V druhej časti svojho výskumu sa doktorand/ka zameria na pedagógov a/alebo učiteľov odsúdených dospelých, na problémy, súvisiace s výkonom ich povolania, na možnosti ich ďalšieho vzdelávania, na ich vzdelávacie potreby a bariéry. Doktorand/ka preskúma vzťah medzi výsledkami vzdelávania odsúdených a profesijnou pripravenosťou ich pedagógov a/alebo učiteľov.
Forma štúdia:	D/E
Názov témy:	Edukácia ako nástroj vekového manažmentu firiem Education as a Tool of Age Management of Companies
Školiteľ:	prof. PaedDr. Ctibor HATÁR, PhD.
Anotácia:	Dizertačná práca kladie dôraz na edukáciu zamestnancov v konkrétnej fáze (podľa vlastného výberu) ich pracovného života a v konkrétnej pracovnej pozícii

(podľa vlastného výberu) ako nástroj vekového manažmentu firiem. Doktorand/ka zistí uplatňovanie vekového manažmentu vo firmách na Slovensku (podoby, dopady, bariéry), navrhne a overí vlastný edukačný program, rešpektujúci vek a schopnosti zamestnancov v konkrétnej fáze ich pracovného života a v konkrétnej pracovnej pozícii, a taktiež priblíži príklady dobrej praxe zo zahraničia.

Forma štúdia: D/E

Názov témy: Sociálno-výchovná činnosť s účastníkmi kyberšikanovania

Social-Educational Activities with Cyber Bystanders

Školiteľ: doc. PaedDr. Katarína HOLLÁ, PhD.

Anotácia: Kyberšikanovanie zaznamenalo výrazný nárast v dôsledku masového využívania internetu a sociálnych sietí. Osoby, ktoré sa na ňom priamo nepodieľajú ako agresori a obeť, ale pasívne ho sledujú (tzv. prizerajúci sa, resp. účastníci podľa Smernice 1/2025 k prevencii a riešeniu šikanovania), predstavujú najväčšiu skupinu účastníkov kyberagresie. Ich úloha je kľúčová pri formovaní dynamiky kyberšikanovania, pričom môžu prispieť k jeho eskalácii alebo naopak, k jeho zmierneniu.

Cieľom dizertačnej práce je analyzovať efekt prizerajúceho sa v kontexte kyberšikanovania, identifikovať jeho vplyv na vývoj agresie v online prostredí a klasifikovať rôzne typy prizerajúcich sa prostredníctvom analýzy latentných tried. Osobitná pozornosť bude venovaná identifikácii nových foriem kyberagresie a ich špecifikám.

Na základe teoretických východísk a empirickej analýzy bude dizertačná práca formulovať návrhy sociálno-výchovných intervencií zameraných na jednotlivé typy prizerajúcich sa s cieľom minimalizovať ich pasívnu účasť a posilniť preventívne mechanizmy. Súčasťou výskumu bude aj implementácia vybraných návrhov do praxe a následné vyhodnotenie ich efektivity v prostredí školských a poradenských inštitúcií.

Forma štúdia: D/E

Názov témy: Rap ako prostriedok eliminácie agresívneho správania sa u žiakov

Rap as a Means of Eliminating Aggressive Behavior in Pupils

Školiteľ: doc. PaedDr. Katarína HOLLÁ, PhD.

Anotácia: Rapová hudba je významným kultúrnym fenoménom medzi mládežou a môže slúžiť ako nástroj sebauvedomovania a prevencie agresívneho správania. Dizertačná práca analyzuje a skúma možnosti využitia rapu v sociálno-výchovnej práci a v preventívnych programoch zameraných na elimináciu agresivity u žiakov. Identifikuje pedagogické mechanizmy, prostredníctvom ktorých môže tvorba a interpretácia rapu prispieť k zvládaniu hnevu, rozvoju emocionálnej inteligencie a zlepšeniu sociálnych interakcií medzi rovesníkmi. Súčasťou práce je návrh metodiky, ktorá by mohla byť implementovaná v školách a v školských zariadeniach.

Forma štúdia: D/E

Názov témy: Literárny text ako podpora komunikačných zručností žiakov na primárnom stupni vzdelávania

Literary Text as a Mean of Supporting Students' Communication Skills in Primary Education

Školiteľ: doc. PaedDr. Dana KOLLÁROVÁ, PhD.

Anotácia: Práca s literárnym textom je vo formálnom vzdelávaní vnímaná v kontexte vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia. Literárny text je však osobitý umeleckými výrazovými prostriedkami a v literárnom vzdelávaní, ktoré nie je

náukové, ale umelecko-výchovné, môže plniť viacero úloh, ktoré zasahujú do doménových a prierezových gramotností.

V zmysle pripravovanej školskej reformy je ťažisko tejto vzdelávacej oblasti akcentované aj na rozvíjanie komunikačnej interakcie a zážitkovej percepcie. Dizertačná práca, by mala priniesť zistenia, aký model literárneho vzdelávania (náukový, expresívny, textovej interpretácie a i.) uplatňujú učitelia na primárnom stupni vzdelávania, a ktorému z nich môžeme pripisovať významnosť z hľadiska responzie ako podpory komunikačných zručností žiaka.

Forma štúdia: D/E

Názov témy: Výzvy výchovy a vzdelávania detí generácie Beta

Challenges of Education in Beta Generation Children

Školiteľ: **prof. PaedDr. Monika MÁČAJOVÁ, PhD.**

Anotácia: Deti narodené od 1. januára 2025 patria do generácie Beta a mnohí z nich sa dožijú 22. storočia. Táto generácia bude do výraznej miery formovaná technologickými pokrokmi, umelou inteligenciou a automatizáciou. Technológie preniknú do všetkých oblastí života detí, významne ovplyvnia spôsob vzdelávania, učenia, trávenia voľného času a sociálne interakcie. Uvedené si nevyhnutne vyžiada zmenu obsahu i spôsobu výchovy a vzdelávania týchto detí, ktoré vplyvom masívneho prieniku technologických pokrokov budú mať vplyv na duševné zdravie, sociálne zručnosti a kognitívny vývoj „beta detí“. Dizertačná práca je v názve koncipovaná veľmi široko a v priebehu jej tvorby sa bude bližšie špecifikovať v jej cieľoch i metódach. Teoretická časť práce bude orientovaná na analýzu vybraných spoločenských, technologických, demografických, ekonomických, environmentálnych, politických, príp. iných faktorov, ktoré budú typické pre vekové obdobie generácie Beta (2025-2039). Táto analýza bude reflektovať konkrétny faktor/y v generácii Alfa a kontinuálne zmapuje očakávania budúcej doby. Teoretická časť práce sa stane východiskom pre výskumnú časť práce. Jej cieľom bude identifikácia faktorov, ktoré budú mať vplyv na výchovu a vzdelávanie detí generácie Beta, identifikácia miery dosahu týchto faktorov na deti, identifikácia pozitívnych a negatívnych stránok dosahu vybraných faktorov a v neposlednej rade návrh konkrétnych opatrení v zmysle odporúčaní do praxe.

Forma štúdia: D/E

Názov témy: Stratégie podpory kontinuity vo vzdelávaní v období prechodu detí do základnej školy a možné bariéry

Strategies for Supporting Continuity in Education during the Transition of Children to Primary School and Possible Barriers

Školiteľ: **doc. PaedDr. Tatiana MARCINEKOVÁ, PhD.**

Anotácia: Prechod detí do základnej školy je považovaný za jedno z kritických období, kedy dochádza k zmenám sociálnej role a identity jednotlivca. Tento prechod je jedinečný vzhľadom na odlišnú sociálnu situáciu, možnosti a schopnosti každého dieťaťa. Jednou z podmienok zvládnutia náročných situácií je kontinuita vo vzdelávaní, súčasťou ktorej je určitý systém podpory pre každé dieťa. Ten má reflektovať individuálne potreby učiacich sa a zabezpečiť rovnosť šanci na plnohodnotné zapojenie sa do vzdelávania.

Hlavným zámerom dizertačnej práce je analýza a komparácia súčasných teoretických východísk v danej problematike, navrhnutie optimálnych stratégií podpory kontinuity v predprimárnom a primárnom vzdelávaní s akcentom na systémové podporné opatrenia pre rôzne skupiny detí.

Cieľom empirickej časti dizertačnej práce je zmapovať aktuálnu situáciu vo vybraných materských a základných školách na Slovensku, odhaliť bariéry pri zabezpečovaní podpory vo vzdelávaní s možnosťou vypracovať kontinuálny model podpory detí v období prechodu do základnej školy.

Forma štúdia: D/E

Názov témy:	Vzdelávacie aspirácie rodičov a postoje rodičov k vzdelaniu Parents' Educational Aspirations and Parents' Attitudes towards Education
Školiteľ:	doc. PaedDr. Eleonóra MENDELOVÁ, PhD.
Anotácia:	Dizertačná práca centruje pozornosť na problematiku vzdelania ako kľúčovej hodnoty ľudského kapitálu, ktorá výrazne ovplyvňuje kvalitu života človeka v dnešnej spoločnosti. Pojednáva o rodine, ktorá prostredníctvom svojho kapitálu (kultúrneho, socioekonomického) ovplyvňuje vzdelávanie, výchovu a rozvoj dieťaťa/žiaka. Zámerom práce je skúmať vplyv rodinného prostredia na vzdelávacie aspirácie rodičov, ich očakávania a postoje k vzdelaniu dieťaťa.
Forma štúdia:	D
Názov témy:	Možnosti využitia umelej inteligencie (AI) v programe filozofia pre deti The Possibilities of Using Artificial Intelligence (AI) in the Philosophy for Children Programme
Školiteľ:	doc. PaedDr. Gábor PINTES, PhD.
Anotácia:	Umelá inteligencia sa stáva čoraz diskutovanejším fenoménom ostatných rokov. Jej nástup a pole využitia sa dá v súčasnosti len odhadnúť, keďže každým dňom sa objavujú a identifikujú nové možnosti jej implementácie. V oblasti humanitných a spoločenských vied, resp. vo vzdelávaní sa v súčasnosti riešia v prvom rade otázky eliminácie rizík umelej inteligencie, a to z aspektu zachovania integrity vedeckého skúmania, ako aj autentickej tvorby textov študentmi na rôznych úrovniach vzdelávania. Kritický pohľad na čoraz širšie využitie rôznych aplikácií podporovaných umelou inteligenciou sa dotýka aj možného rizika poklesu mentálnej a intelektuálnej práce študujúcej generácie. Edukačný program Filozofia pre deti (P4C) je prioritne zameraný na rozvoj troch dimenzií myslenia – tvorivého, kritického a angažovaného (pomáhajúceho) myslenia. Primárnymi senzibilizačnými materiálmi uskutočňovaných filozofických diskusií s rôznymi vekovými skupinami žiakov sú texty príbehov, doteraz vytvorené osobitne pre program filozofia pre deti. Ambíciou dizertačnej práce je experimentálne overiť, či je možné pomocou umelej inteligencie vytvárať také texty, ktoré by spĺňali kritériá pre senzibilizáciu k filozofickým diskusiám programu Filozofia pre deti. Ďalším zámerom je overenie využitia umelej inteligencie pri tvorbe metodických pomôcok v podobe úloh a cvičení, ktoré sú taktiež organickou súčasťou programu Filozofia pre deti.
Forma štúdia:	D
Názov témy:	Využitie Jednoduchého modelu čítania v orientačnej diagnostike žiakov na primárnom stupni vzdelávania The Application of the Simple Model of Reading in the Orientational Diagnostic of Pupils at the Primary Level of Education
Školiteľ:	doc. PaedDr. Erik ŽOVINEC, PhD.
Anotácia:	Dizertačná práca sa zaoberá využitím Jednoduchého modelu čítania (Gough and Tunmer, 1986, Hoover & Gough, 1990, Kendeou et al., 2008) v orientačnej diagnostike súčasnej školy. Výskum sa zameriava na tvorbu diagnostických úloh na čítanie, písanie, slovnú zásobu a porozumenie v kontexte tohto modelu. Cieľom výskumu je vytvoriť a overiť diagnostické skúšky pre žiakov prvého (parciálne aj druhého) cyklu vzdelávania. Výskum je kvantitatívne orientovaný, skúma sa typický atypický výkon, rizikový výkon, variabilita výkonov, rozloženie normality, súbežná validita a reliabilita skúšok.
Forma štúdia:	D